

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

IX. Si Iudex tanquam suspectus recusetur; & aliquæ materiæ recensentur
ad Ecclesiæ jurisdictionem spectantes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

CAPUT IX.

Si Judex tanquam suspectus recusetur: & aliqua materia recensentur ad Ecclesie Jurisdictionem spectantes.

I. Ausa recusationis in foro seculari proponitur Judici à quo admittenda est, si sit justa: si verò frivola sit, rejicitur. Si causa prætenditur justa, de cujus tamen veritate non liquet, sed testibus, vel scripturis probanda sit, Judex recusatus partes remittit ad eum Judicem qui vice ejus jurisdictionem exercet, ut de probationibus cognoscat; & si intra diem præstitutum causa recusationis non probetur, Judex recusatus prosequitur judiciariè in processu. Sed si probetur, Judex recusatus tenetur abstinere. At in foro Ecclesiæ, quando Prælati est suspectus, ejus quoque Vicarius abstinere debet; sed non ex adverso. Ideo Judex, sive ordinarius, sive delegatus, qui recusat, partes admonere debet ut simul conveniant; aut si recusans non habet adversarium, debet Judex cum illo convenire de arbitris, qui de causa suspicionis inquirent. Et si ambo convenire nequeant, uterque unum eligit: & si arbitri ipsi convenire nequeant, tertium advocent. Ubi verò causa suspicionis intra terminum præfixum probata non sit, poterit Judex recusatus jurisdictionem suam exercere, & processum ejus causæ prosequi. Si verò causa recusationis probetur, idem Judex de Partium consensu alterum idoneum, nec suspectum delegabit, si sit ordinarius, aut ad Superiorem transmittet. Si verò sit delegatus Judex, cum non possit subdelegare, transmittet partes ad delegantem. Hæc statuuntur in cap. *Secundò requiris*, §. *Tertio postulas*, de appellatione, & cap. *Cum speciali*, eod. tit. & cap. *Suspensionis causa*, de offic. & potest. jud. deleg. & cap. *Si quis*, de foro compet.

II. Si Vicarius Generalis sit in aliqua causa suspectus, non eliguntur arbitri, ut in Episcopo, sed juxta stylum Signaturæ tribuitur ab Episcopo adjunctus, causaque ipsa suspicionis non coram arbitris, sed coram Episcopo agitari debet. Additiones in 1. decis. Rotæ de offic. Vicar. in novill. Felinus in cap. *Cum venissent*, num. 8. de judic. & Abbas in cap. *Super questionum*, §. *Quem verò*, de offic. delegat. Zerola 1. part. verb. *Vicarius*, in fin.

III. Non tantum jure communi ubique recepto, sed etiam jure & usu.

abusu Gallicano causæ matrimoniales ob respectum Sacramenti quod magnum est in Christo & Ecclesia, ut attestatur Apostolus Ephes. 5. pertinent ad Ecclesiæ cognitionem. Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. quo anathemati subjiciuntur qui oppositum sentiunt. Henricus IV. in Edicto anni 1606. art. 12. *Volumus* (inquit) *ut causæ matrimonium concernentes pertineant ad jurisdictionem Ecclesiæ*. Pape tit. de jurisdictione Ecclesiæ, art. 4. Pastor de jurisdictione Ecclesiastica, tit. 13. num. 6. & plures Gallicani Scriptores, quos allegat & sequitur Tarradus disp. 7. quæst. 2. num. 47. Nec solum de matrimonio dijudicat Ecclesia, sed etiam de sponsalibus & promissione futurarum nuptiarum, ut præambulis matrimonii. Quam in rem Pastor ibid. num. 7. adducit duo Aquisextensis Supremæ Curie Senatufconsultata ad Episcopum remittentia appellantes tanquam ab abusu ab ejus sententia, quæ iusti fuerant uxores ducere illas quibus constabat promissile matrimonium cum eis contrahendum. Sanè de his quæ matrimoniis per accidens adveniunt, & merè civilia sunt, quales sunt causæ dotium, donationisque propter nuptias & arrharum sponsalitarum, licet Jus Canonicum hæc Ecclesiasticis judiciis subiciat tanquam matrimoniorum accessoria, cap. *De prudentia*, de donation. int. vir. & uxor. in hoc tamen Regno hæc judicantur in foro seculari. Chopinus lib. 2. de sacra Polit. cap. 1. num. 4.

IV. Solus item Judex Ecclesiasticus in hoc Regno cognoscit de petitione congruæ portionis. Qua de re Mainardus multa profert judicia Supremarum Regni Curiarum, ac præsertim Tolosanæ. Tarradus d. disput. 7. q. 2. n. 47. Louetus lit. C, n. 84.

V. Solus item cognoscit de præcedentiis Clericorum, sive secularium, sive regularium diocesis suæ. Quo jure Senatus Tolosanus anno 1636. Archidiaconum & Præcentorem Ecclesiæ Cathedralis Lodoviensis de præcedentia contententes remittit ad ipsorum Episcopum. Tarradus ibid. n. 54. Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 13.

VI. Ad solum quoque Prælatum spectat judicium petitorium decimarum in hoc Regno. Matthæus in notis ad Guidonem Papæ, quæst. 5. *Actio* (inquit) *decimarum, cum sit negotii spiritualis, in petitorio apud Judicem Ecclesiasticum, cujus interest res Ecclesiæ salvas tueri; in possessorio vero apud Judicem laicum expediri debet*. Idem tradit Louetus lit. D, tit. 29. & lit. G, tit. 7. allegans multa Senatufconsultata remissiva in causis decimarum petitoriis ad Judices Ecclesiasticos. Item Agidius Bordinus art. 1. constitutionis anni 1539. & Pape tit. de jurisdic. Eccles. art. 1. Annaeus Robertus lib. 3. rerum judicatarum, cap. 5. sæpius ita in Parisiensi Senatu judicatum referunt; & Tarradus disput. 7. quæst. 2. num. 7. & 8. Possessorium autem decimarum negant Tarradus num. 20. Guido Papæ d. quæst. 1. Brodeus in Louetum lit. D, tit. 29. esse jurisdictionis Ecclesiasticæ in Gallia, ubi viget Constitutio Martini Papæ V. distinguens ad singulas jurisdic-

M m m 3. num.

num possessorium à petitorio. Et est textus singularis in cap. *Causam*, qui fil. sint legit. ubi Alexander Papa III. indulget ut causa possessorii disceptetur coram Rege Angliæ, ejusque Officialibus in lite, cujus petitorium decernendum est ab Episcopis; agebatur enim de validitate matrimonii ac legitimitate natalium. De decimis tamen Pastor d. tit. 13. num. 10. allegans & sequens Antonium Fabrum C. de jurisd. omnium judic. & Constitutionem Philippi IV. anni 1302. ita distinguit: Aut quæstio est de jure, utrum debeantur decimæ, vel cui debeantur, vel in quam quota debeantur; & de his esse experiendum coram Ecclesia: vel disceptatur de facto, an sint solutæ; & hoc pertinere ad Judicium laicorum cognitionem.

VII. Edictum Blesense art. 13. jubet Rectores-Confraternitatum, & Hospitalium de legatis relictis ob piam causam, & de fructibus & redditibus earundem Confraternitatum & Hospitalium coram Episcopis, eorumve Officialibus, & si agatur de re Hospitalis, adhibitis Consulibus loci; vel si Episcopus vel ejus Officialis absit, coram Parocho & Consulibus rationes reddere; sed neque Episcopo, nec ejus Officialibus, nec Parocho, neque Consulibus licere ullum eo nomine capere salarium. Ita judicatum refert Pastor n. 14. Senatus Aquisextiensis Placito anno 1624. Idemque ante Blesensem Constitutionem sancitum fuerat per l. *Nulli*, C. de Episc. & Cler.

* C A P U T X.

De provisionibus sub forma Dignum: de Examine & Visa Ordinarii, & de Devolutis secundum Gallicanam praxim.

I. **S**ÆPÈ contingit ut Romanus Pontifex alicui provideat de Beneficio vacante, vel vacaturo, per rescriptum quod vulgò dicitur *In forma dignum*, mandans Ordinario ut conferat Clerico ibi denominato, si sit idoneus. Et quia ibi apponitur ista clausula, *Dignum arbitramur & congruum*, ut illis se reddat *Sedes Apostolica gratiosam*, quibus ad id propriis virtutum merita suffragantur; ideo hujusmodi rescriptum vocatur, *In forma dignum*. Etiam si verò in Franciæ Regno Curia Regiæ id obtinuerint, ut causarum Ecclesiasticarum judicium ipsis ascribatur; hoc tamen exercere judicium ipsis non licet circa provisiones beneficiarias in Romana Curia expeditas in forma *Dignum*. Sic enim provisi vetantur Edicto Henrici III. in Comitibus Blesensibus edito, art. 12. judicio